

Debatt

debatt@dn.no

Det tyske Nato-problem

Nato-toppmøtet kan bli like problematisk for Angela Merkel, som Tyskland kan bli for europeisk sikkerhet.

Vårens internasjonale stevnmøter har tydelig vist at president Trump har lite til overs for multilaterale institusjoner og tradisjonelt diplomati. EU ble opprettet for å utkonkurrere USA, hevder Trump, uten forståelse for unionens betydning for maktbalansen mellom tidligere fiender i Europa. Og Nato er et underskuddsforetak hvor USA betaler 72 prosent av regningen, uten å få noe tilbake. Gamle allierte, som Norge, har mottatt brev fra presidenten med klar beskjed om å innfri intensjonserklæringen fra Wales-toppmøtet i 2014 om å bruke to prosent av bnp på forsvar innen 2024. Samtidig setter Trump handelspolitikk og sikkerhetspolitiske garantier inn i samme ligning.

Ifølge Trump er Tyskland den største syndebykk i den transatlantiske ligningen, der amerikanske skattebetalere taper penger, jobber og sikkerhet. Som verdens fjerde største økonomi og tredje største eksportør, har Tyskland vært godt hjulpet av en stabil og lav eurokurs, og opparbeidet seg store handelsoverskudd de senere år. Og med et forsvarsbudsjett på 1,2 prosent av bnp, mener Trump at EUs sterke økonomi skylder Nato store summer. Det er ikke rettferdig at Tyskland skal betale én prosent, mens vi betaler 4,2 prosent av et mye større bnp, sier Trump. Han truer med skyhøy toll på tyske biler. Merkel har også mottatt brev fra presidenten forut for et Nato-toppmøte mange frykter vil oppvise det motsatte av den enighet og samhold alliansens troverdighet er avhengig av.

Ifølge New York Times skal Trump i sitt brev ha henvist til Merkels besøk i Washington i april, hvor han fortalte henne om den voksende frustrasjonen i USA over at enkelte allierte ikke holder sine løfter. For som alle Nato-allierte signerte Merkel to prosentavtalen i Wales. Et mål kansleren og hennes forsvarsminister lenge støttet, men nå har redusert til 1,5 prosent. Trump skriver også at ved å videreføre underfinansieringen av det tyske forsvaret undergraver de Alliansens sikkerhet. Tyskland vil bli et forbilde for andre allierte som heller ikke vil innfri sine forpliktelser. At nettopp Tyskland beskyldes for



President Donald Trump, Nato-sjef Jens Stoltenberg og forbundskansler Angela Merkel før et Nato-møte i Brussel i fjor. Trump mener at Tyskland bidrar for lite i Nato-regningen, og at de amerikanske skattebetalerne taper penger, jobber og sikkerhet. Foto: Jonathan Ernst/Reuters/NTB Scanpix

Kronikk Kate Hansen Bundt



Generalsekretær i Den norske Atlanterhavskomiteé **Kate Hansen Bundt**

å undergrave deler av den kollektive orden som har sikret fred, sikkerhet og velstand etter annen verdenskrig, svir nok ekstra i et Berlin som er langt mer avhengig av kollektive institusjoner for å binde, så vel som utøve, sin makt enn andre stormakter.

Striden om byrdefordelingen i Nato er gammel. Få vil bestride at Nato har vært en billig forsikringspolise for Europa. Med USAs konvensjonelle og



Hva skjer med Nato?

Natos toppmøte holdes 11. og 12. juli i Brussel

Agenda: Styrking av kollektivt forsvar, avskrekking mot Russland og fire andre temaer.

Tidligere innlegg

3. juli: Karsten Friis, «Nato-toppmøtet alle gruer seg til»

7. juli: Janne Haaland Matlary, «Utenrikspolitikk på autopilot»

9. juli: Espen Barth Eide, «Et veldig krevende utgangspunkt»

nukleære våpenmakt i ryggen har europeerne kunnet bygge demokratiske velferdsstater

uten å svi av for mange euro på forsvaret av eget land, noe artikkel 3 i Nato-pakten forplikter dem til. Det nye er at de møter en amerikansk president som hittil har gjennomført sine valgløfter som om han stryker ut punkter nedover en sjekkliste. Derfor er to prosent-målet en politisk realitet som mer og mer fremstår som et ultimatum for en fremtidig amerikansk sikkerhetsgaranti. Det er problematisk for et Tyskland som er like avhengig av USAs forsvarsgaranti som Norge, men som av historiske, innenrikspolitiske og strategiske årsaker har vansker med å bruke to prosent av EUs største bnp på forsvar.

Natos årsrapport fra 2017 viser at Tysklands forsvarsbudsjett målt i US dollar allerede i dag er det tredje største etter Storbritannia og Frankrike, som bruker henholdsvis 55 og 46 milliarder US dollar. Tyskland bruker 45,5 milliarder. Til forskjell fra de to første, finansierer ikke Tyskland atomvåpen. En økning vil gå til konvensjonell opprustning. Det vil for det første gi Tyskland et

forsvarsbudsjett som overstiger de to andres samlede budsjett og for det andre er det dobbelt så stort som Russlands. Det vil skape ubalanse i Europa og fremprovosere motmakt, frykter enkelte. Sjefen for det tyske luftvåpenet uttalte imidlertid nylig at landets forsvar er sterkt svekket og trenger nytt materiell så vel som økt personell.

Kritikken mot økte forsvarsbudsjetter kommer spesielt fra venstresiden. Merkels regjeringspartner SPD, som sliter på meningsmålingene, har mange pasifister, antiamerikanske og prorusiske velgere. De ønsker økt strategisk uavhengighet fra USA og et Europa «... som tar skjebnen i egne hender», for å sitere Merkels sukk i et bayersk øltelt etter forrige NATO-toppmøte. Men med brexit rett rundt hjørnet, vil et styrket EU-forsvar være utenkelig uten drastisk økte forsvarsbudsjetter i - nettopp - Tyskland.

Kate Hansen Bundt, generalsekretær i Den norske Atlanterhavskomiteé